

Т.Фоменко

викладач кафедри іноземних мов,
Сумський національний аграрний університет

ФОРМУВАННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ АГРАРІЇВ У ПРОЦЕСІ ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ ПРОЕКТІВ

The research deals with defining the role of project method in the process of forming future agrarians' sociocultural competence during social and humanitarian disciplines study. Future agrarians' professional values and socially important person's qualities required for intercultural communication are outlined.

Key words: sociocultural competence, future agrarians, project method, social and humanitarian disciplines, intercultural communication.

Актуальність проблеми формування соціокультурної компетентності у майбутніх аграріїв зумовлена сучасними вимогами ринку праці до фахівців. Аграрна галузь потребує компетентних, мобільних та конкурентоспроможних фахівців, щоб функціонувати у полікультурному просторі для ефективної соціалізації, комунікації з представниками різних культур – носіями інших цінностей та іншого світосприйняття. У зв'язку з цим виникає необхідність належної організації навчально-виховного процесу, впровадження в професійну підготовку процесу формування соціокультурної компетентності майбутніх аграріїв. На нашу думку, важливим при формуванні соціокультурної компетентності майбутніх аграріїв є використання інтерактивних форм, методів та засобів навчання. *Мета дослідження* – схарактеризувати роль методу проектів у процесі формування соціокультурної компетентності майбутніх аграріїв.

Сформована соціокультурна компетентність у майбутнього аграрія передбачає засвоєння особистістю системи національних та

загальнокультурних цінностей, толерантне ставлення до культурних цінностей інших народів [3]. За період навчання у вищому навчальному закладі відбувається індивідуалізація особистості, формування її життєвих настанов та цілей; затвердження у поведінці ціннісних орієнтацій, зокрема соціокультурних. Від рівня засвоєння та оволодіння ціннісними орієнтаціями залежить якість професійної підготовки майбутніх фахівців.

Виокремлюють такі основні професійні цінності фахівців-аграріїв: матеріально-життєві цінності (природні ресурси, знаряддя праці, продукти харчування; кліматичні умови); соціально-політичні цінності (національна ідея, статус аграрної держави, престиж аграрної професії); духовно-національні цінності (традиції, звичаї, обряди, моральні принципи та норми) [1]. Зазначені цінності сприяють розвитку ціннісно-сислової сфери особистості, яка відіграє суттєву роль у процесі формування професіоналізму майбутнього аграрія.

Формування професійних ціннісних орієнтацій у процесі підготовки майбутніх фахівців в аграрному ВНЗ забезпечують міжпредметні зв'язки соціально-гуманітарних дисциплін. Гуманітарні знання дають можливість підвищити загальну культуру, формують громадянську позицію, патріотизм, допомагають формувати соціальні норми поведінки, збагачують знаннями міжособистісного спілкування. Завдяки міжпредметним зв'язкам навчання проходить у співставленні, діалозі культур, в результаті чого відбувається осмислення цінностей рідної країни та загальнолюдських цінностей. Ефективним є моделювання професійно-орієнтованих проблемних ситуацій, вирішення яких сприяє формуванню у студентів різноманітного досвіду, необхідного в професійній діяльності. Навчання у співробітництві, робота в команді, колективні способи навчальної роботи забезпечують навчально-пізнавальну активність.

Пізнавальна активність як одна з провідних якостей особистості зумовлює ефективність пізнавальної діяльності. Вона проявляється у спрямованості та стійкості пізнавальних інтересів, прагненні до ефективного оволодіння знаннями та засобами діяльності. Активність повинна стимулювати

процес самостійного здобуття нових знань. Необхідно формувати у студентів позитивну мотивацію, орієнтовану, в свою чергу, на формування соціокультурної компетентності. Таким чином, успіх розвитку соціокультурної компетентності залежить від мотивованої, цілеспрямованої, скоординованої діяльності всіх суб'єктів освітнього процесу.

Підвищенню ефективності формування соціокультурної компетентності майбутніх аграріїв сприяє використання інтерактивних методів навчання, зокрема методу проектів. Практико-орієнтований, дослідницький, творчий характер проектної діяльності дозволяє активно залучати студентів до творчої самостійної діяльності. Проектна робота формує у студентів творчу активність, пізнавальну діяльність та залучає їх до пошуково-дослідницької діяльності.

Виокремлюють такі загальнодидактичні вимоги щодо ефективного використання методу проектів як:

- наявність актуальної проблеми (або завдання), що вимагає дослідницького пошуку для її вирішення (наприклад, дослідження особливостей мовленнєвого етикету українців або інших народів; історії виникнення різноманітних свят або традицій харчування в іншомовних країнах);
- практична та пізнавальна значущість передбачуваних результатів;
- самостійна (індивідуальна, парна, групова) діяльність студентів;
- структурування змісту проекту із визначенням результатів його окремих етапів;
- використання дослідницьких, пошукових та проблемних методів, які зорієнтовані на практичний результат;
- дотримання певного алгоритму дій: вибір методів дослідження, обговорення способів оформлення кінцевих результатів; збір, систематизація й аналіз отриманих даних; підбиття підсумків, оформлення результатів, їх презентація; висновки, висування нових проблем дослідження [2].

Метод проектів широко використовується у навчальному процесі вищої школи, оскільки дозволяє органічно інтегрувати знання студентів із різних

галузей під час вирішення однієї проблеми, дає можливість застосовувати набуті знання на практиці. Цінність методу проектів полягає у тому, що він сприяє формуванню у студентів таких особистісних якостей, які засвоюються лише у діяльності. Це такі якості як уміння працювати в команді, здатність до соціальної взаємодії, вміння виконувати різні соціальні ролі, вміння організовувати та вести дискусію, вміння генерувати ідеї, вміння вислуховувати інший погляд тощо.

Беручи участь у проектній роботі в процесі вивчення соціально-гуманітарних дисциплін, майбутні аграрії набувають наступні вміння та навички для формування соціокультурної компетентності:

- вміння інтегрувати інформацію з різних галузей знань;
- пошук, виокремлення, аналіз, структурування необхідної інформації;
- вміння працювати в команді;
- вміння критично мислити, висувати гіпотези, відстоювати свій погляд;
- вміння розглядати ситуацію крізь призму загальнолюдських цінностей та норм тощо.

Отже, наприкінці дослідження ми дійшли висновку, що використання методу проектів у процесі формування соціокультурної компетентності майбутніх аграріїв сприяє розвитку ціннісних орієнтацій та особистісних якостей, без яких неможлива успішна міжкультурна комунікація, а також соціалізація та адаптація молоді у змінних соціокультурних умовах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Костриця Н. М. Система культурологічної підготовки майбутніх фахівців аграрної галузі : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / Н. М. Костриця; Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. – К., 2012. – 36 с.
2. Полат Е. С. Метод проектов на уроках иностранного языка / Е. С. Полат // Иностранные языки в школе. – 2000. – № № 2, 3.

3. Фоменко Т. М. Міжпредметні зв'язки соціально-гуманітарних дисциплін як педагогічна умова формування соціокультурної компетентності майбутніх аграріїв / Т. М. Фоменко // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології: наук. журнал / голов. ред. А. А. Сбруєва. – Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2015. – №5 (49). – С. 414 – 422.